

Důvěra se buduje leta

Tisíce setkání s potřebnými i s těmi, kdo chtějí pomáhat, a také třicet let věnovaných službě druhým má za sebou VÁCLAV KEPŘT, který nyní odchází z vedení Arcidiecézní charity Olomouc. „Na světě nikdy nebude tak dobře, aby Charity nebylo potřeba,“ vzkazuje.

Našel by se už ve vašem dětství či dospívání náznak směřování ke službě druhým, která dnes tvoří polovinu vašeho dosavadního života?

Vyrůstali jsme jako čtyři sourozenci v rodině, která měla problémy s režimem. Museli jsme proto hodně pomáhat s hospodářstvím a zvířaty. Tehdy se nám to nelíbilo, když ostatní hráli fotbal a my museli pracovat, ale dnes jsem za to vděčný – učili jsme se osobní odpovědnosti. Zároveň jsme se učili žít v rozporu mezi tím, co se říká ve škole a co se říká doma. Tatínek třikrát zakládal skautské středisko a mě jako malého kluka v roce 1968 skauting ovlivnil. Jak doma, tak ve skautu jsem se proto učil stát si za svým názorem a hájit pravdu.

Měli jste to v jistém smyslu jednodušší?

„Mládí se potřebuje vymezit a váš „nepřítel“ všudypřítomný režim byl daný...“

Bylo to období nesvobody: k něčemu nás nutili a jiné věci nám zakazovali. A když mladému člověku něco zakážete, extrémně ho to motivuje. Takže jsme chodili do náboženství a také do křesťanského společenství, scházeli jsme se s kněžími. Můj život zásadně ovlivnil salesián a později teolog P. František Kunetka, který nás mladé dal v Zábřehu dohromady. A pak P. Josef Zvěřina, ten byl pro mě velká životní inspirace. Pomáhali nám utvářet vědomí o veřejných věcech, naši křesťanskou i občanskou odpovědnost.

Mladý člověk je přirozeně dobrý a touží po tom. Oni nám ukázali, že je možné být svobodný i v nesvobodě. Zásadní zkušeností je, že nemůžeme být lhotejní, když se děje nespravedlnost nebo když někdo trpí. Právě tahle formace – skaut a spolčo, dobří kamarádi, s nimiž se přátelíme dodnes – měla v mém životě zásadní význam.

Jak se to promítalo do vašich úvah, jakou školu a jaké povolání si zvolit?

Na střední školu jsem s tímhle profilem nemohl, a tak jsem nastoupil na zahradnickou školu v Zábřehu. Byla vyhlášena a projevila se tu moje láska k přírodě ze skautingu. A své povolání jsem miloval. Je to nádherná, těžká a tvůrčí profese. Pracujete s živým materiálem, můžete za sebou něco vidět. Těší mě, když ještě dnes jedu kolem stromu, který jsem kdysi dávno rouboval, a dnes pod ním babičky mají lavičku.

V oboru jsem pracoval asi patnáct let. Nejdřív jako dělník, pak jsem se začal víc zajímat o ochranu rostlin, a když se v zábřežském družstvu uvolnilo místo vedoucího zahradnictví, ucházel jsem se o ně a byl přijat. Jenže po revoluci se vedení družstva rozhodlo zahradnické středisko zrušit a já musel na úřad práce. A pomohli mi hned: zeptali se, jestli nechci pracovat u nich jako samostatný odborný referent.

Dá se říct, že hlavní milník vašeho života přišel v roce 1995 – se začátkem práce v Charitě Zábřeh?

Těch milníků by se našlo víc: první zkušenost se skautem nebo křesťanské společenství, o tom jsem už mluvil. Patří sem určitě i základní vojenská služba ve vojenské nemocnici v Plzni, tam jsem se blíže seznámil se zdravotnictvím. Pak jednoznačně Sametová revoluce. Byl jsem hodně aktivní v Občanském fóru a okamžitě jsem se taky pustil do práce s dětmi, protože jsem věděl, jak důležité je formovat dítě od mala. Když za mnou po pár letech přišel zábřežský děkan P. František Eliáš, jestli bych nechtěl vést Charitu, moc se mi nechtělo: ve skautu se mi dařilo a věděl jsem, že s vedením Charity bych už na to neměl tolik času.

Václav Kepřt s olomouckým arcibiskupem Josefem Nuzikem.

Snímek Pavel Langer / Arcidiecézní charita Olomouc

Jezdíte mezi skauty i dnes?

Pořád jsem registrovaným členem a v nějaké podobě se chci vrátit k aktivnějšímu působení. Pořád si myslím, že se tím děti dají oslovovat i dnes, ale člověk musí být vynalézavější. Společnost se provínuje tím, že takové aktivity víc nepodporuje, protože zde se formuje budoucnost a nestačí na to ani škola, ani rodina – ta je základ, ale „doma není nikdo prorokem“ a děti potřebují ještě něco dalšího: kamarádství, dobrodružství a jiné společenství, aby se pod dobrým vedením dokázaly osamostatnit.

Vraťme se do roku 1995, kdy jste nakonec nabídku přijal a stal se ředitelem Charity Zábřeh. V jakém stavu jste ji přebíral?

Založena byla v roce 1992, ale pořád stála tak trochu na začátku: začínala se dobře prosazovat domácí péče, řešilo se lepší zázemí pro pracovníky, rozvoj dalších služeb – mnohé se dělo metodou pokus – omyl. Kdo taky v té době věděl, jak správně řídit Charitu? Bylo to období pozitivního bláznovství, protože Charita stála právě na těchto „šilencích“. Šli do toho a neměli žádnou jistotu. A pak přišel další obrovský milník nejen pro mě, ale pro celou Charitu – povodně na Moravě v roce 1997. Tato událost posunula nejen Charitu Zábřeh do úplně jiné dimenze: pracovníci i dobrovolníci byli vidět v ulicích a ještě dnes je v tehdy zasažených obcích, kde se nejvíc pomáhalo, znát rozdíl ve výtěžku Tříkrálové sbírky.

I vznik sbírky ostatně spadá do tohoto období.

Jak na její počátky vzpomínáte?

Na začátku jsem tomu moc nevěřil, ale měl jsem velký respekt k tehdejšímu řediteli Arcidiecézní charity Olomouc Jindřichu Suchánkovi, a hlavně k arcibiskupu Janu Graubnerovi, takže jsme poslechli a šli do toho naplno. Jezdili jsme po dědinách, navštěvovali kamarády a ti si tukali na čelo. Bylo to velké dobrodružství. Zkušenost z nultého ročníku sbírky byla ovšem neskutečná. A výsledek – nejen finanční, ale i morální – byl tak silný, že v dalším ročníku už se zapojila celá republika.

Pak už jsem nikdy nezapochyboval o správnosti záměru. Nejen kvůli finančnímu efektu, ale hlavně kvůli společenskému dopadu. Když se sto tisíc lidí v republice podílí na akci a díky ní se udělá obrovské společné dobro, je to naprosto fantastické. Dnes mají s Tříkrálovou sbírkou osobní zkušenost statisíce lidí a mnozí si ani neuvědomují, jaká spousta zařízení a služeb se podařila vybudovat právě díky ní.

Čím lepší jsou výsledky, tím větší mám ale respekt k penězům a k tomu, jak se s nimi nakládá. Uvědomuju si, jak rychle se dá ztratit důvěra veřejnosti, kdyby se k tomu dostal šejdíř nebo kdyby se peníze hloupě rozházely. Důvěru budujete leta, ovšem ztratit se dá rychle. Snažíme se proto neutápat peníze zbytečně v provozu, ale vytvářet trvalé hodnoty s dlouhodobým efektem nebo prostředky využít na přímou pomoc. Všichni zapojení by měli cítit, že je to citlivý indikátor důvěry veřejnosti.

Už zaznělo, že pro Charitu na Moravě znamenaly obrovský posun povodně v roce 1997. Jak jste prožíval přechod na Arcidiecézní charitu Olomouc – pokud vím, dobu kolem nástupu jste strávil v Českých Budějovicích u povodní...

Byl rok 2002 a další milník. Můj nástup do Olomouce byl hodně dobrodružný: jel jsem z domu přímo do Budějovic, protože kolegyně tehdy byla zdravotně indisponovaná a já tam pomáhal. Dost se mi tehdy hodily zkušenosti z roku 1997 a zároveň to byla výborná příprava na budoucí působení, protože jsem poznal kolegy z jiných diecézí a tak nějak jsem do toho vplul (usmívá se).

Když se řekne Arcidiecézní charita Olomouc, jsou to vedle běžných služeb dvě země v zahraničí: Ukrajina a Haiti. Obě dost trápěné. Jak jste se do těchto destinací dostali?

S Haiti to bylo tak, že za mnou přišel můj kamarád Pavel Nováček z Univerzity Palackého a přivedl P. Romana Musila, misionáře na Haiti, který chtěl podpořit aktivity své farnosti. Pavel pro mě byl garantem důvěryhodnosti, protože Romana Musila jsem tehdy neznal. V pokladně jsme měli v hotovosti nějaké dolary, podpořili jsme ho a popravdě jsem myslel, že to tím skončilo. Ale on se brzy ozval znovu, podal zprávu, co se s penězi stalo, a přinesl nové impulzy. Na základě toho se pak na Haiti rozjel zábřežský děkan P. František Eliáš s kolegy, aby přinesli informace přímo z místa. Začali jsme ve větší míře podporovat farnost Baie-de-Henne, aktivně jsme sháněli peníze a projekt začal žít vlastním životem. Když jsem tam jel na první návštěvu, i mně to změnilo život a převrátilo hodnoty. Byl to šok, který dodnes nevyvanul.

V čem přesně?

V dotyku reality. Evropan zvyklý na svůj standard se ocitl v zemi, kde nic nefunguje, a na jednou vidí bídu, děti umírat hladu nebo na triviální záležitosti. Tehdy jsem si říkal, že musíme udělat vše pro to, abychom těm lidem aspoň trochu ulevili, když máme tu možnost. A po zeměměření v roce 2010 (což byla obrovská katastrofa, kdy během pár minut zemřelo přes dvě stě tisíc lidí) pomoc ještě zesílila. Tehdy jsme v krátké době vybrali 65 milionů korun a pomoc se rozjela ve velkém.

A jak se Arcidiecézní charita dostala na Ukrajinu?

Pomáhala tam už před mým nástupem. A já coby novopecený ředitel jsem přijal pozvání Květy Princové, tehdejší pracovnice Charity ČR, na společnou cestu. Projeli jsme Ukrajinu od západu až do Charkova a zastavili se i v dětském domově v Bortnykách blízko Lvova. Jako tátovi čtyř dětí mi to tam „zlomilo srdce“ a neviděl jsem jinou možnost než se začít angažovat. Viděl jsem spoustu problémů, které by se daly řešit i s minimální podporou. Za ta leta se podařila spousta věcí. Věřili jsme, že je důležité

řešit problémy tam, kde vznikly. Je to neefektivnější a nestěhuji se jinam.

Dětský domov z Bortnyk jste pak roce 2022, když ruské rakety začaly létat i na západ, odstěhovali na Moravu...

Dostal jsem o ně obrovský strach. Ty kluky vidím vyrůstat od malička a naše vztahy jsou hluboké. Hned druhý den jsem proto volal řediteli domova Ruslanu Markivovi, jestli nechtějí zvážit možnost přesunout se s dětmi do České republiky, než se situace vyřeší a stabilizuje. Začali jsme na tom pracovat, byla to možná jedna z nejšílenějších akcí, které jsme kdy organizovali. Vedle toho jsme masivně navázali na to, co jsme dělali předtím – začali jsme podporovat partnery na Ukrajině, aby mohli pomáhat mezi svými, pořádali pro ně materiální sbírky a samozřejmě jsme pomáhali uprchlíkům u nás v ČR.

Na počátku této pomoci tedy stály osobní vztahy?

Celá Charita může dobře fungovat především na vztazích. Když k tomu budete přistupovat technokraticky, projektově, nikdy to nefunguje. Ale když s lidmi navážete vztah, když mohou cítit, nejen že pro ně něco děláte, ale že jste s nimi, vytvoří se hluboká přátelství a důvěra. Ta je zásadní všude, zejména v zahraničí, protože peníze nemůžete svěřit jen tak ledaskomu.

A vztahy jsou v Charitě důležité ještě jinak: nikdy bych nic z toho, co se podařilo, nedokázal bez týmu lidí. Mám skvělé kolegy mezi řediteli, na Charitách i tady v diecézním středisku. Není a nemůže to být zásluha jednoho člověka. Můj hlavní úkol snad byl poskládat tuto partu lidí, podporovat je, motivovat a držet pohromadě. Na světě nikdy nebude tak dobře, aby Charity nebylo potřeba: práce se dá zefektivnit, přichází umělá inteligence, ale nic nenahradí hřejivou ruku, která nabízí pomoc, a tlukoucí srdce toho, kdo ji podává.

JIRÍ GRAČKA

VÁCLAV KEPŘT (*1960 v Zábřehu) strávil třicet let v charitní službě – nejprve od roku 1995 jako ředitel Charity Zábřeh a od 1. ledna 2003 jako ředitel Arcidiecézní charity Olomouc, odkud k 30. červnu 2025 odešel do důchodu. Jeho působení zahrnovalo klíčové okamžiky, jako byly intenzivní pomoc při povodních v roce 1997, 2002 i 2024, rozbíhání Tříkrálové sbírky a také rozvoj mezinárodních projektů, především na Haiti a Ukrajině. Arcidiecézní charita Olomouc dnes zaměstnává kolem 2 200 osob a provozuje na 300 sociálních a zdravotních služeb pro více než 55 tisíc klientů ročně. Loni byl Václav Kepřt oceněn Cenou Charity 2024. S manželkou žije v Zábřehu, společně vychovali čtyři děti a mají šest vnoučat.